

Does Party Politics Matter?

- En hypotesprövande studie om USA:s partipolitiska position till Europeiskt säkerhetssamarbete

Abstract

In his recent article Professor of International Affairs Charles Kupchan claims that Party Politics has become increasingly important for American Foreign Policy since the end of the Cold War. This assertion makes it valuable to assess how the substance of the Foreign Policy differs between the two American parties in various cases and if this difference is characterized by consistency or by change. In this thesis I examine these Party positions in relation to the European Security Policy.

In order to examine this I compare the positions of the Democratic and Republican Parties' policy concerning both the European Defence Community (EDC) and the European Security and Defence Policy (ESDP). The purpose of this thesis is to examine the hypothesis that the Democratic Party to a higher extent than the Republican Party is more concerned to maintain good relations to Europe respectively EU.

The results show that there are small indications that my hypothesis concerning the two parties is valid. Nevertheless it seems as Kupchan's assertion is valid since the administrations' policy diverge more regarding ESDP than EDC.

Keywords: Democrats, Republicans, American Party Politics, EDC, ESDP, Foreign Policy

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.1	Syfte och frågeställningar	2
1.2	Forskningsdesign	2
2	Teoretiska utgångspunkter	4
3	Material och källkritik	6
4	EDC	7
4.1	Trumans presidentskap 1950-52	8
4.1.1	Plenenplanen	8
4.1.2	Avvisandet av Spoffordplanen och den stora debatten	9
4.2	Eisenhowers presidentskap 1953-54	10
4.2.1	Republikansk majoritet i kongressen	11
4.2.2	Richardsförslaget	12
4.3	Avslutande jämförelse	13
5	ESFP	15
5.1	Clintons presidentskap 1998-2000	16
5.1.1	St. Målo och tre D	16
5.1.2	Reaktioner i Kongressen	17
5.1.3	Återgång till positivare EU-retorik	19
5.2	Bushs presidentskap 2001-2007	20
5.2.1	Smekmånader	21
5.2.2	Irakkris, Chokladmöte och Operation Artemis	22
5.2.3	Republikansk helomvändning	23
5.3	Avslutande jämförelse	24
6	Resultat och Slutsats	25
7	Referenser	27
7.1	Primärmaterial	27
7.2	Sekundärmaterial	27

1 Introduktion

Det amerikanska inflytandet har varit betydande för utvecklandet av politiska institutioner och integration i Europa. Efter det andra världskrigets slut framstod integrationen som den säkraste vägen för att undgå krig på kontinenten. I takt med att det kalla krigets trappades upp ökade också de säkerhetspolitiska motiven för en djupare integration. Hotet från öst krävde dessutom en mobilisering bland de krigströtta och i Tysklands fall neutraliserade europeiska länderna. En gemensam europeisk armé sågs som ett sätt att möta den externa hotbilden och samt att öka den europeiska integrationen. Drömmen om en europeisk armé skulle dock inte bli mer än en dröm, åtminstone inte på 50-talet. 1954 röstade det franska parlamentet nej till en ratificering av Europeiska Försvarsgemenskapen (EDC¹). Trots att EDC aldrig blev verklighet utgör politiken som bedrevs och besluten som fattades inför ratificeringen ett förträffligt jämförelseunderlag för dagens europeiska försvarspolitik. I slutet av 1990-talet bildades EU:s Säkerhetspolitiska samarbete (ESFP) inom ramen för Europeiska Unionen (EU). Den amerikanska utrikespolitiken har fortfarande en stor betydelse för utvecklingen av den gemensamma försvarspolitik, om än på ett annorlunda sätt än vad den hade på 50-talet. I utvecklingen av EDC-fördraget spelade USA en högst aktiv roll medan man i förhållande till ESFP har fungerat som en extern betraktare men samtidigt en nära allierad. Stanley Sloan (2000: 19) menar att ESFP:s utveckling i stor utsträckning formas av USA:s åsikter; om försvarsprojektet på något sätt skulle undergräva den transatlantiska relationen skulle det i Europa ses som en utrikespolitisk katastrof.

Denna uppsats syftar till att undersöka USA:s politik i förhållande till EDC såväl som EFSP. Vad som står i fokus är de partipolitiska aspekterna av den amerikanska politiken. Varför är just denna aspekt av den amerikanska utrikespolitiken värd att undersöka? Framför allt därför att den ser likadan ut idag som den gjorde för femtio år sedan. Av de olika faktorerna som tillsammans påverkar och bildar en helhet som benämns amerikansk utrikespolitik, utgör partipolitiken ett av de få inslag som verkligen går att analysera över en så pass lång tidsperiod. Det är fortfarande samma partier idag som för 50 år sedan; det demokratiska och det republikanska partiet. Den första frågan som ställs i denna uppsats är på vilket sätt de båda partiernas ideologi i förhållande till de två europeiska försvarsprojekten egentligen har varit beskaffade; finns det någon konsekvens i respektive partis politik? Den andra frågan som jag ska försöka besvara är huruvida det finns en större skillnad mellan de båda partiernas politik i

¹ European Defence Community

förhållande till dagens ESFP än det gjorde till EDC; Har konsensuspolitiken från 50-talet bytts ut till väl profilerade partiytringar?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att analysera på vilket sätt den amerikanska partipolitiken har förhållit sig till de båda europeiska försvarsprojekten EDC och ESFP. För att kunna genomföra detta krävs en analys av hur de amerikanska partierna - demokrater och republikaner - har fört sin politik i förhållande till EDC respektive ESFP. Partipolitiken ter sig långt ifrån enhetlig då den utövas av flera aktörer och i förhållande till flera olika frågor inom varje utrikespolitisk område. För att lättare kunna bedöma innehållet i de båda partiernas politik prövar jag två hypoteser angående demokraters respektive republikaners inställning till EDC samt ESFP. Min första frågeställning följs sålunda av två underfrågeställningar:

- Hur gestaltar sig partiytringarna i förhållande till EDC och ESFP; I vilken mån är partipolitiken konsekvent i förhållande till de båda försvarsprojekten?
 - Stämmer hypotesen att demokrater relativt sett värnar mer om transatlantiska institutioner/samarbete än republikaner, och att deras politik på detta område är konsekvent inom partiet?
 - Stämmer hypotesen att republikaner relativt sett värnar mindre om transatlantiska institutioner/samarbete och dessutom ser de europeiska försvarsprojekten som viktiga för att begränsa USA:s militära belastning samt att deras politik på detta område är konsekvent inom partiet?

Så här långt har jag inte gjort någon analys *mellan* de båda europeiska försvarsprojekten. Även till denna frågeställning prövar en hypotes för att lättare kunna besvara min frågeställning:

- Stämmer hypotesen att det fanns en större konsensus i partipolitiken i förhållande till EDC än till EFSP, på så sätt att Truman- och Eisenhoweradministrationens politik är mera samstämmig än vad Bush- och Clintonadministrationens är?

1.2 Forskningsdesign

Som framgår av mina frågeställningar ovan har jag valt att använda mig av en hypotesprövande studie. Vad som dessutom framgår av föregående avsnitt är att det egentligen är två frågeställningar och sålunda två undersökningar. Den första undersökningen; hur de båda partiytringarna gestaltar sig i relation till de båda

försvarsprojekten och i vilken mån de är konsekventa, är den första och mest empiriskt betydande delen av studien. Jag inleder med att förklara hur jag ska få fram dessa resultat.

För det första använder jag mig av en jämförande metod i denna utredning. Jag jämför hur de båda amerikanska partierna förhåller sig till försvarsprojekten och i vilken mån de båda partiernas politik/inställning till projekten är enhetlig. För att kunna genomföra så många jämförelser mellan de båda partierna som möjligt och på så sätt få en så nyanserad bild så möjligt jämför jag partierna på samtliga dessa punkter:

- Jämförelser *inom* varje presidentperiod. Här finns två jämförelsepunkter: 1) Mellan presidentadministrationen och partipolitiken i kongressen. 2) Mellan partierna i kongressen.
- 3) Jämförelser *mellan* två presidentperioder inom ramen för respektive försvarsprojekt. (se framför allt 4.3 & 5.3)

Den stora fördelen med att jämföra politiken inom samma presidentperiod är att den förda politiken/inställningen går att undersöka på exakt samma fenomen. Detta är givetvis nackdelen med att jämföra politiken *mellan* två presidentadministrationer; förutsättningar och kontexten för den förda politiken förändrar sig givetvis och två på efterföljande presidentadministrationer har sålunda olika frågor att ta ställning till. Angående den generella politiken i förhållande till samma försvarsprojekt anser jag dock att en jämförelse är på sin plats. Min intention är inte att jämföra presidentadministrationerna i fråga om enskilda händelser utan om den generella inställningen till försvarsprojektet ifråga. Nackdelen med att jämföra politiken inom samma presidentperiod är just att det bara går att jämföra administrationens politik med partiyttringarna inom kongressen. Kongressen har en betydande makt när det gäller utrikespolitiken, framför allt ifråga om finansieringen av exempelvis utlandsstöd och militära investeringar (Cameron 2002: 70). Det är dock presidenten som besitter den största delen av de exekutiva beslutsverktygen och därmed har även presidentadministrationerna den yttersta makten. Sålunda ter sig också respektive presidents förda politik som viktigast att analysera.

Den andra frågeställningen, i vilken mån partipolitiken är konsekvent inom de båda partierna mellan EDC och ESFP, bygger vidare på resultaten från den första frågeställningen. På så sätt ägnas inget större utrymme åt denna frågeställning i uppsatsen utan kommer att avhandlas i slutsatsen i samband med att jag sammanfattar mina resultat. I samband med att jag redovisar resultaten från min huvudsakliga frågeställning kommer det vara en relativt enkel uppgift att avgöra huruvida partipolitiken har hållit sig konstant mellan de båda europeiska försvarsprojekten. Angående den andra frågeställningen kan vi utgå ifrån att det kommer bli svårt att mäta i vilken utsträckning det råder konsensus mellan två presidentadministrationer. Vi kan sålunda redan nu utgå från att det måste finnas betänkliga skillnader i graden av samstämmighet/olikhet för att vi antingen ska kunna verifiera eller dementera denna hypotes.

2 Teoretiska utgångspunkter

Syftet med uppsatsen är inte att påvisa i vilken utsträckning partipolitiken påverkar den förda politiken, en sådan analys kräver en fullständig analys av samtliga potentiella orsaker bakom utrikespolitiken (t. ex. den internationella kontexten eller beslutfattarens uppfattningar och inställning till omvärlden). *Mitt primära syfte med denna uppsats är istället att spåra hur den demokratiska respektive den republikanska politiken gentemot EDC och ESFP är beskaffad.* Men för att bevisa att partipolitiken faktiskt spelar roll i den amerikanska utrikespolitiken gentemot de europeiska försvarsprojekten försöker jag i möjligaste mån påvisa att detta sker och ibland hur den partipolitiska faktorn förhåller sig till andra tänkbara faktorer. Att partipolitiken faktiskt har ett visst inflytande på den amerikanska utrikespolitiken är en förutsättning för att det ska vara lönt att undersöka vilken politik/åsikter de båda partierna har stått för.

För att försöka göra min analys av demokraters respektive republikaners inställning till de europeiska försvarsprojekten lätthanterligare använder jag mig av två hypoteser angående partiernas politik i förhållande till de båda försvarsprojekten. Dessa hypoteser har jag i stor del lånat från Stanley Sloans² artikel *The United States and European defence* (2000). Sloan gör i denna en karikatyr om de båda partiernas världssyn som jag har justerat något för att de ska passa som hypoteser i denna uppsats. Det är värt att notera att det enligt Sloan finns en bred mittfära vad det gäller partiernas utrikespolitiska hållning. De skillnader som enligt Sloan går att finna mellan de båda partierna existerar framför allt som tendenser. Jag väljer dock att renodla hans modell, för att göra hypoteserna lättare att testa.

Hypoteserna säger:

- Att demokrater relativt sett värnar mer om transatlantiska institutioner och samarbete än republikaner och sålunda är mer måna om att upprätta och behålla en god relation till européerna.
- Att republikaner relativt sett värnar mindre om transatlantiska institutioner och samarbete och dessutom ser de europeiska försvarsprojekten som viktiga för att begränsa USA:s militära belastning.

Beroende på att inrikespolitisk enighet har ansetts som en stor fördel för staters säkerhets- och utrikespolitik har vissa forskare påstått att partier i allmänhet inte väljer att politisera utrikespolitiska frågor, vilket alltså skulle tala emot min undersökning. För det första menar dessa forskare att partipolitisk

² Stanley Sloan är numera konsult i internationell säkerhetspolitik. Han har bland annat varit anställd på kongressens analytiska avdelning (Congressional Research Service) 1975-1999.

konsensus med avseende på utrikespolitiken är högst trolig i tider av kris och osäkerhet; partierna skulle sålunda förena sig av nationellt ansvarstagande (Bjereld – Demker 2000: 18). För det andra menar samma forskare att det kan finnas taktiska skäl till varför partier väljer att inte politisera utrikespolitiska frågor. Vid nationell enighet anser dessa taktiska partier att det inte skulle vara värt att konfrontera den sittande administrationens utrikes- och säkerhetspolitik eftersom man då riskerar att framstå som det parti som splittrar den nationella enigheten vilket i sin tur skulle medföra att man tappar väljare (*ibid*: 18). Uppenbarligen finns det anledning att tro att politiska partier *inte alltid* väljer att politisera utrikespolitik, eller åtminstone gör det i olika stor utsträckning beroende på de internationella omständigheterna.

Den andra frågeställningen som jag undersöker i denna uppsats är indirekt en undersökning om i vilken mån de amerikanska partierna väljer att politisera utrikespolitiska händelser under olika internationella omständigheter. Jag utgår här ifrån en artikel av Charles Kupchan och Peter Trubowitz (2007). Kupchan och Trubowitz argumenterar för att konsensus rådde mellan demokrater och republikaner angående utrikespolitiken från det kalla krigets ankomst till dess slut. Enligt författarna var den utrikespolitiska politiken sålunda under det kalla krigets exogena hotbild relativt oberoende av vilken partitillhörighet den amerikanska presidenten hade. De båda författarna menar att det mellan de båda amerikanska partierna fanns en mittfåra som gemensamt förespråkade en utrikespolitik inriktad på liberal internationalism. Det finns andra forskare som håller med Kupchan och Trubowitz. Kegley och Witkopf (1987: 4) poängterar till exempel att ”USA:s förhållningssätt till omvärlden har genomsyrats av vidhållande, inte av kreativitet. Det kanske mest slående inslaget i amerikansk efterkrigspolitik har varit den anmärkningsvärda kontinuiteten”. Kupchan och Trubowitz menar dock att den konsensus som rådde under det kalla kriget också försvann med dess slut. Enligt författarna finns grunden till den partikonsensusens fall i 1970-talets ideologiska konflikt angående Vietnamkriget. Eftersom det kalla kriget var en viktig yttre faktor till varför förbrödringen mellan partierna upprätthålls fick den stringenta utrikespolitiska linjen ny tändvätska under 1980-talet för att möta sin slutliga död i och med sovjetunionens fall (Kupchan – Trubowitz 2007: 23).

Hypotesen säger sålunda att:

- Det fanns en större konsensus i partipolitiken i förhållande till EDC än till EFSP, på så sätt att Truman- och Eisenhoweradministrationens politik var mera samstämmig än vad Bush- och Clintonadministrationens har varit.

3 Material och källkritik

Denna uppsats baseras huvudsakligen på sekundärmaterial. Givetvis är det inte optimalt att basera samhällsvetenskaplig forskning huvudsakligen på sekundära källor, men detta bör inte utgöra en alltför stor nackdel i en denna typ av historisk analys. Dessutom hade den litteratur som jag har använt mig av för att analysera EDC hade varit oerhört tidskrävande att samla ihop från allehanda primärkällor, officiella dokument och liknande. Undantaget till sekundärmaterial är Dean Achesons memoarer och ett antal uttalanden från Vita Huset. En annan invändning mot mitt material är att det till största del utgörs av amerikanska källor, vilket dock är svårt att undvika i en analys av amerikansk utrikespolitik. I möjligaste mån har jag försökt att komplettera de amerikanska källorna med icke-amerikanskt material. Till stor förtjänst på detta område har litteratur av Geir Lundestad och Simon Duke varit.

En kanske än allvarligare nackdel med mitt material är att det begränsat mig från att analysera det allra senaste skeendet under George W. Bushs presidentskap. Om avsaknaden på information från år 2007 angående USA:s utrikespolitik i förhållande till ESFP beror på att förhållandet varit ovanligt lågfrekvent eller om det helt enkelt varit mina källor som brister är dock svårt att avgöra. Sammanfattningsvis har jag dock försökt leva upp till kraven på äkthet, oberoende, samtidighet och tendens.

4 EDC

Den amerikanska utrikespolitiken i början av 1950-talet kan omöjligen beskrivas utan en viss inblick i den internationella kontexten. Det kalla krigets utbrott i slutet av 1940-talet fick onekligen stora konsekvenser för hur man förhöll sig till omvärlden. När spänningarna växte mellan USA och Sovjetunionen fick Västtyskland en allt mer central betydelse beroende på dess strategiskt viktiga läge. Västtyskland, skulle det visa sig, blev både EDC:s uppgång och fall.

Redan i slutet av 1940-talet började amerikanska politiker överväga att åter militarisera det sedan andra världskriget neutraliserade Västtyskland. Under 1947 hade Sovjetunionens utrikespolitik tagit en ”vänstersväng”; antivästpropagandan blev mer hätsk och konfronterande. Hotbilden emot Europa eskalerade betänkligt i och med de kärnvapentest som genomfördes i augusti 1949 (Ruane 2000: 1ff, Fursdon: 45). Med tanke på att Europa befann sig i ett avsevärt militärt underläge i förhållande till Sovjetunionen framstod Västtyskland som en viktig bricka i spelet för att avskräcka Sovjetiska anspråk på hela det tyska riket. Hotet mot Västeuropas säkerhet hade sålunda på några år svängt från att ha varit tyskt och fascistiskt till att vara sovjetiskt och kommunistiskt, åtminstone från amerikansk horisont. Västtysklands närmaste grannländer levde dock fortfarande kvar i hotbilden från andra världskriget. Framför allt Frankrike såg ett militariserat Västtyskland som det största hotet mot sitt lands säkerhet.

EDC-projektet skulle sålunda växa fram som en balansgång mellan de amerikanska kraven på en starkare militärmakt i Europa och Frankrikes krav på att Västtysklands eventuella armé måste kontrolleras externt på något sätt. Samtidigt som Frankrike fruktade ett återupprustat Västtyskland insåg man att Europas säkerhet var beroende av en amerikansk militär närvaro. Berlinblockaden 1948 hade varit ett gott exempel på att européerna inte kunde hantera sin egen säkerhet (Duke 2000: 14). Det första uttryckliga initiativet till ett gemensamt europeiskt försvar kom vid första anblicken något överraskande från den franska premiärministern René Plenen i oktober 1950. Frankrike hade fått uppgifter om att amerikansk militär närvaro var avhängig om de europeiska allierade var beredda att själva bidra med adekvat försvar mot det kommunistiska hotet. Plenenplanen var ett försök från franskt håll att bemöta dessa krav på ett sätt som var förenliga med de franska intressena (*ibid*: 15). Dessutom var inte planen en fransk uppfinning helt och hållet; diskussioner om att skapa en europeisk armé hade förts både i Europarådet och på andra toppmöten de senaste fyra åren (*ibid*: 20). Den starka viljan, som fanns både hos USA och de västeuropeiska länderna, att integrera de europeiska försvarerna var också ett resultat av Schumanplanen. Denna plan, vilken var fröet till dagens europeiska union, mottogs med stor emfas av bland andra den dåvarande amerikanska presidenten Harry Truman. Att integrera Europa även på försvarsområdet verkade nu också som en möjlighet (Fursdon

1980: 58). Plenenplanen visade sig dock inte motsvara vare sig de förhoppningar USA eller något annat land hade närt angående en europeisk armé.

4.1 Trumans presidentskap 1950-52

4.1.1 Plenenplanen

Harry Trumans utrikesminister Dean Acheson reagerade kritiskt på det första franska förslaget på hur den västtyska frågan skulle lösas. Förutom att bidraget till ett europeiskt försvar var alldeles för litet så var diskrimineringen av Västtyskland alldeles för uppenbar (Duke 2000: 19; Harper 1994: 301). Acheson hade tidigare insisterat på att en fortsatt amerikansk militär närvaro i Europa krävde ett eget europeiskt bidrag med 60 divisioner varav tio borde vara västtyska. Detta ultimatum hade dock undergrävts av den demokratdominerade kongressen som drygt en månad före Plenenplanen, i september 1950, åtog sig att skicka ytterligare amerikanska trupper till Europa. Den demokratiska presidenten Truman hade valt att följa kongressens linje i den här frågan och bara en dag efter deras åtagande gentemot Västeuropa deklarerade han betydande förstärkningar av de amerikanska styrkorna på kontinenten (*ibid*: 16).

Trumans beslut att undergräva den politik som hans egen utrikesminister försökte bedriva för att utöva press på de europeiska allierade visar tydligt att kongressens inflytande var stort och sålunda den partipolitik som bedrevs här igenom. Det visar även att kongressen genom sin makt över militärbudgeten hade ett stort inflytande på vilken politik presidentadministrationen kunde föra. Det var dock inte uteslutande inrikespolitiska skäl som låg bakom detta beslut. Trumans beslut kom som en konsekvens av att spänningarna i det internationella systemet hade ökat som ett resultat av Koreakrigets utbrott i juni samma år. Man insåg att det nyligen grundande NATO-projektet var underbemannat och för dåligt utrustat för en liknade attack i Europa (*ibid*: 16).

Även om kongressen hade förbundit sig att stationera amerikanska trupper i Europa så var Truman och Acheson medvetna om att kongressens, men även Pentagons stöd i förlängningen var beroende av att Västtyskland bidrog med egna styrkor (Harper 1994: 301). Den demokratledda kongressens beslut ter sig sålunda kontraproduktivt för sina egna syften; det förhindrade den sittande administrationen att på effektivast möjliga sätt utöva press på Frankrike. Även om man höll en försiktigt optimistisk profil utåt ansåg både Truman och Acheson att Plenenplanen var hopplös (Duke 2000: 19; Harper 1994: 301). Administrationens missnöje resulterade i en omarbetad version av Plenenplanen, känd som Spoffordplanen. Denna nya plan innebar att NATO skulle vara det direkta svaret på upprustningen av Europa medan en europeisk armé skulle ta över försvaret på lång sikt (Lundestad 2003: 80).

4.1.2 Avvisandet av Spoffordplanen och den stora debatten

Spoffordplanen lanserades av USA i december 1950. En relevant skillnad från amerikanarnas sida jämfört med Plenenplanen var att det franska kravet på att Schumanplanen måste realiseras innan någon europeisk armé kunde bli verklighet togs bort. Tack vare den nya planen skulle sålunda den europeiska armén snabbare kunna bli verklighet. Att Spoffordplanen refuserades av Västtyskland ter sig logiskt med tanke på att den innebar lika dåliga förutsättningar för landet som Plenenplanen hade gjort (Duke 2001: 21). Avvisningen av Spoffordplanen fick likväl stora konsekvenser för amerikansk utrikespolitik i förhållande till Europa och kom att bli startskottet för en stor debatt angående USA:s internationella roll, vilken skulle pågå fram till april 1951 (*ibid*: 21). De ständiga dröjsmålen i upprättandet av ett europeiskt försvar förorsakade en stark kritik även mot den förda politiken i Korea; till exempel förordade den amerikanska ambassadören i London att USA borde dra tillbaka sina styrkor från ett otacksamt Västeuropa. Denna form av spirande nyisolationism tillsammans med en våg av antikommunism-hysteri resulterade i *den stora debatten* i senaten vintern 1950-51 (*ibid*: 21). Debatten tog sig tydliga uttryck mellan den varma förespråkaren för en mer isolationistisk amerikansk hållning; den republikanska senatorm Robert Taft, och den demokratiska utrikesministern Acheson som var av fullständigt motsatt uppfattning.

Två huvudpunkter ter sig relevanta i denna uppsats vilka även utgjorde huvudinnehållet i debatten mellan Taft och Acheson. Först och främst förespråkade senator Taft en mer restriktiv och återhållsam utrikespolitik än vad som var fallet i Västeuropa. USA borde enligt Taft inte blanda sig i andras intressen mer än vad som var nödvändigt. Acheson ansåg däremot att USA måste ta sitt ansvar och behålla sina trupper i Europa. För det andra debatterades vad som krävdes för att skydda amerikanska intressen. Taft höll med om att Västeuropa var betydelsefullt för amerikansk säkerhetspolitik, men han vidhöll samtidigt att kontinenten i princip kunde försvaras med flyg och marina styrkor. Först när européerna hade uppvisat egen förmåga att utveckla ett försvar skulle USA bidra med ett begränsat antal förband (*ibid*: 21f). Acheson var övertygad om att USA måste behålla sina nuvarande marktrupper för att kunna trygga freden i Europa och dessutom ansåg han att ett tillbakadragande hade varit förödande för den transatlantiska relationen.

Achesons respektive Tafts inställning till dessa två konflikter stämmer väl in på min hypotes angående både demokraters och republikaners inställning till EDC. Taft ansåg inte att det fanns några skäl att bygga några internationella institutioner på den europeiska kontinenten och det fanns därför inget större behov av att behålla de soldater man hade i Europa. Ett effektivare sätt för att uppnå säkerhet i Europa var att sätta press på utvecklingen av en europeisk armé vilket både skulle betyda europeisk integration och att USA inte behövde bidra med lika många soldater. I behov av ett amerikanskt ingripande kunde detta utföras med hjälp av marina och flygstyrkor; Taft litade sålunda på USA:s egen militära styrka. En viktig aspekt av den stora debatten var dock att de olika åsiktsinriktningarna i viss mån splittrade de båda partierna. Achesons internationalistiska politik stöddes

exempelvis av två republikanska senatorer och Tafts linje stöddes av två demokrater. Det tycks dock inte finnas någon utbredd mittfåra mellan de två partierna i denna debatt som man kunde förvänta sig utifrån Kupchan och Trubowitz' teori (2007: 9). Representanhusets stöd för Tafts linje var också helt och hållet republikansk vilket ytterligare undergräver resonemanget om en utbredd mittfåra. Inte mindre än 118 republikaner därifrån skrev under en deklARATION som manade administrationen att ändra sin tragiska och kostsamma utrikespolitik (Acheson 1970: 638).

Den stora debatten resulterade i en resolution i senaten som uttryckte senatens åsikt men inte hade laga kraft. Enligt resolutionen kunde presidenten inte skicka mer än fyra divisioner utan kongressens medgivande. Dessutom manades presidenten att konsultera med militärledningen innan han skickade ytterligare amerikanske trupper till Västeuropa. Denna skulle intyga att de allierade gjorde en "helhjärtad och realistisk" ansträngning för att bilda ett gemensamt försvar om trupperna skulle komma på tal (Acheson 1970: 640). Förutom att Spoffordplanen hade misslyckats pekar Acheson (1970: 638) på att det kaos som uppstått i FN efter de misslyckade insatserna i Koreakriget även de bidrog till den kraftiga oppositionen mot administrationens europapolitik.

I fråga om amerikanska trupper i Europa på 50-talet fanns det alltså en isolationistisk ytterkant i båda partier, även om denna ytterkant hade betydligt större utbredning i det republikanska partiet, vilket inte minst visades av deklARATIONEN från representanhuset. Trots att den traditionella isolationismen hade trängts undan från den amerikanska utrikespolitiken visade den stora debatten att det, framför allt i den republikanska högerflygeln, fanns kvarlevor av isolationistiska drag. Förutom senator Taft och de andra omtalade senatorerna verkade även den tidigare presidenten Herbert Hoover i denna riktning (Lundestad 2004: 179). Enligt Lundestad (2004: 179) var denna nyisolationistiska strömning, vilken syftade till att begränsa de amerikanska försvarsutgifterna, en ytterligare förklaring till att USA satsade så starkt på den europeiska integrationen. I juli 1951 blev president Truman slutligen också övertygad om att gå med på den franska EDC-planen som sedan Plenens ursprungliga förslag var omarbetad. I maj 1952 skrevs således EDC-fördraget på av samtliga inblandade parter (Lundestad 2003: 80; Dockrill 1996: 77).

4.2 Eisenhowers presidentskap 1953-54

Bland de aktörer som lyckades övertala Truman ingick den nästkommande presidenten, Dwight D Eisenhower, som vid det här laget var NATO:s överbefälhavare. Eisenhower skrev i sin dagbok att en tillfredställande lösning på det europeiska säkerhetsproblemet skulle kunna finnas i ett "Europas förenta stater", vilket skulle inkludera alla NATO-medlemmar men också Västtyskland (Lundestad 2003: 80f). Eisenhowers vurm för ett integrerat Europa insinuerar redan här om att det amerikanska intresset knappast kom att minska för EDC trots en republikansk president vid makten. I januari 1953 tillträdde Dwight D

Eisenhower som amerikansk president. Förutom att Eisenhower tog över presidentposten övertog hans administration på många punkter samma europapolitik som Trumanadministrationen hade fört. Det fanns sålunda en tydlig kontinuitet i den amerikanska försvarsstrategin vad det gällde Västeuropa (Dockrill 1996: 72). Eisenhower ansåg, precis som sin företrädare Truman, att EDC var den bästa lösningen för att lyckas återupprusta Västtyskland militärt utan att återuppliva den oönskade tyska nationalismen. Eisenhower gjorde klart att han stödde EDC "ivrigt och helhjärtat" (Ruane 2001: 42). I och med att Europeiska kol- och stålgemenskapen (ECSC) hade visat sig vara ett lyckosamt politiskt projekt såg Eisenhower än större skäl och hopp för att EDC skulle bli framgångsrikt. De potentiella vinsterna inbegrep sålunda inte bara ett militariserat och integrerat Västtyskland men också ett integrerat Europa, vilket skulle främja en stabil fred. Eisenhower såg EDC som ett viktigt delmål mot ett fullständigt integrerat Europas förenta stater. Administrationens stöd till EDC speglades även av utrikesminister John Foster Dulles. Dulles entusiasm var om möjligt än större än Eisenhowers; han beskrev EDC-projektet som det *enda* sättet att säkra Västtysklands militära anslutning till Västeuropa och dessutom den logiska uppföljningen av ECSC. Dulles förutspådde att EDC skulle kunna stärka både den politiska och militära integrationen (*ibid*: 42).

4.2.1 Republikansk majoritet i kongressen

Att bygga ett integrerat Europa och på det viset säkra fred och upprusta kontinenten militärt hade blivit ett viktigt mål också för kongressen. Många republikanska senatorer och kongressledamöter var konservativa vad det gällde budgeten och var skeptiska till den dåvarande storleken på utlandsstödet, vilket en inhemsk europeisk armé skulle kunna råda bot på. Det var till och med få av de republikanska representanterna i kongressen som tillhörde den internationalistiska utrikespolitikens förespråkare; utrikesstöd och NATO-utgifter som bidrog till att höja försvarsbudgeten ogillades (Ruane 2001: 42). Man var sålunda överens med sin partikollega i det ovala rummet angående fördelarna med ett integrerat Europa, men man markerade med tydlighet att man inte ville att den strida strömmen av USA-dollar som skeppades över Atlanten borde fortsätta. Skulle EDC-projektet kollapsa var det högst osannolikt att kongressen skulle ge något fortsatt bistånd till Västeuropa (Dockrill: 1996: 75). Trots att samtliga länder hade skrivit på EDC-fördraget fanns fortfarande en överhängande risk att hela projektet skulle misslyckas eftersom alla de nationella parlamenten var tvungna att ratificera fördraget. Risken ökade dessutom då det visade sig att den generella inställningen i Frankrike minskade till följd av förändringar i inrikespolitiken (Dockrill 1996: 77).

Samtidigt som Eisenhower valdes till president fick republikanerna även majoritet i kongressen. Enligt Kevin Ruane (2001: 44) fick kongressens åsiktsyttringar betydelse för presidentens politik i förhållande till EDC. Trots att Eisenhower stod långt ifrån den nyisolationistiska utrikespolitiken, som framför allt utövades av den republikanska högerflygeln, höll han starkt med den

nyisolationistiska fraktionen att den europeiska integrationen var väldigt viktig för den amerikanska europapolitiken. Även när det gällde storleken på europabudgeten ställde Eisenhower in sig i det republikanska ledet. Att Eisenhower dock inte själv personifierade sig med de nyisolationistiska åsikterna i kongressen belystes med att han ”konstant oroade sig för en isolationistisk pånyttfödelse” i amerikansk utrikespolitik och att han var ”fast besluten om att med alla till buds stående medel motverka en sådan händelseutveckling” (Ruane 2001: 45). Ett tydligt internationalistiskt drag hos Eisenhoweradministrationen var dess fäbless för NATO; man värnade om ett nära samarbete mellan EDC och NATO och i händelse av krig skulle EDC underkastas NATO:s befälhavare. På längre sikt såg man framför sig en integrerad europeisk gemenskap vilken skulle fungera i symbios med en bred atlantisk gemenskap (Lundestad 2003: 81). Utrikesminister Dulles retorik tycks dock ha tagit intryck av kongressens nyisolationistiska linje. I ett av hans tidigaste officiella uttalande proklamerade han att det skulle bli nödvändigt att ”omvärdera den amerikanska utrikespolitiken i förhållande till Västeuropa” om inte EDC blev verklighet (Ruane 2001: 43). Tar man Dulles på orden i detta och andra uttalanden kan man tolka retoriken som ett hot om att administrationen skulle ta över på kongressens nyisolationistiska politik. Vad som ter sig mer troligt, utifrån vad administrationen ansåg om nyisolationismen i övrigt, är att uttalandet speglar en retorik som hade för avsikt att sätta press på framför allt Frankrike, och dessutom blidka senatorerna på Capitol Hill. Att genomdriva detta hot var dock i praktiken omöjligt med tanke på säkerhetsläget i Europa (*ibid*:43)

4.2.2 Richardsförslaget

Trots att de europeiska staterna skrivit på fördraget om EDC så fanns det fortfarande möjlighet för de nationella parlamenten att inte ratificera överenskommelsen. Sommaren 1953 försökte lagstiftarna i kongressen att gå från ord till handling för att sätta ytterligare press på de europeiska parlamenten att ratificera EDC-planen. Det så kallade Richardsförslaget gick ut på att man skulle göra hälften av det av kongressen tidigare lagstadgade försvarsanslaget till Europa beroende av huruvida EDC blev verklighet. Dulles reagerade med oro över förslaget och skrev till ordförandena i både senatens och representanhusets utrikeskommittéer i ett försök att stoppa den föreslagna lagstiftningen. Administrationen påpekade att en sådan lagstiftning kunde få motsatt effekt i Europa då den riskerade att få motsatt effekt om de europeiska länderna tolkade USA:s agerande som att man ville lägga sig i deras inre angelägenheter. Dessutom ansåg man att nedskärningar i det militära stödet till NATO innan det att EDC var verklighet skulle försvaga Europas försvar vid en potentiell kritisk tidpunkt, vilket även USA kunde bli lidande av (Ruane 2001: 48). Detta är ytterligare ett exempel på att den republikanska administrationen skattade NATO högre än vad den republikanska kongressen gjorde. Även om det fanns amerikanska säkerhetspolitiska skäl bakom värnandet av NATO står det klart att

administrationen fann det viktigt att värna om de multilaterala förbindelserna med Europa.

Kongressens politik i och med Richardsförslaget stärker sålunda hypotesen om att republikaner i mindre utsträckning värnat de multilaterala förbindelserna med Europa. Det stöd som kongressen ville halvera hade i själva verket den demokratledda kongressen under president Truman beslutat om 1951 i och med det ömsesidiga säkerhetsprogrammet³ (Ruane 2001: 43). Administrationens politik däremot talar dock emot hypotesen om republikaners förhållande till multilaterala institutioner, då Eisenhower förespråkade dessa i lika stor utsträckning som Truman.

Richardsförslaget skulle också utveckla sig till en fråga om vem som skulle ha den exekutiva makten över utrikespolitiken i USA; kongressen eller presidentadministrationen? Eisenhower såg Richardsförslaget som ett försök att överta så mycket som möjligt av makten över utrikespolitiken. Även om utgången av denna kamp mellan administrationen och kongressen slutade i att lagförslaget ändrades till en godtagbar lösning så förblev Eisenhower förgrymmad över kongressens beteende. Det var ett hårt slag för en republikansk president att på ett sådant sätt motarbetades av en republikanskt dominerad kongress (*ibid*: 49). Den enda rimliga tolkningen man kan dra utifrån detta är att det fanns betydande åsiktsskillnader mellan republikanerna i administrationen och de i kongressen. Trots idoga påtryckningar från två amerikanska presidentadministrationer skulle EDC aldrig komma att förverkligas, i juli 1954 röstade Frankrikes generalförsamling nej till den föreslagna gemenskapen.

4.3 Avslutande jämförelse

I detta kapitel av uppsatsen ämnar jag att jämföra politiken *mellan* de båda presidentadministrationerna men även jämföra politiken mellan de båda periodernas kongressuppsättningar i den mån det är intressant.

Ruane menar (2001: 44) att det inte fanns någon viktig skillnad mellan Truman- och Eisenhoweradministrationerna vad det gällde målsättningarna om Europa; båda eftersträvade en stark militär, en självgående ekonomi och en fullt integrerad gemenskap som innefattade Västtyskland. Här har vi sålunda en utgångspunkt för denna uppsats andra frågeställning. Min hypotes i anslutning till denna frågeställning var att det skulle finnas större likheter mellan Trumans och Eisenhowers politik än mellan Clintons och Bushs politik. Som framgått är de båda presidentadministrationers politik väldigt snarlika i förhållande till EDC och Ruanes resonemang stärker ytterligare denna uppfattning. Det finns sålunda möjligheter att vår hypotes kan stämma. Det tycks till och med vara så att Trumanadministrationen och Eisenhoweradministrationen uppvisade mer likheter

³ Eng. Mutual Security Programme.

än vad respektive administration gjorde i förhållande till den politik som fördes av de kongresser som satt samtidigt med dem, trots att båda administrationerna hade kongresser med majoritet från deras eget parti.

Den skillnad som fanns mellan de två administrationerna angående europapolitiken enligt Ruanes åsikt och som observerats i undersökningen gällde vilka metoder som de två administrationerna använde sig av. Medan Acheson ansett att påtryckningar mot Frankrike skulle vara kontraproduktiva ansåg Dulles uppenbarligen att man inte hade tid att vänta på att den Europeiska militära gemenskapen skulle utvecklas av sig själv. Med tanke på att kongressen förordade revolution snarare än evolution när det gällde utvecklingen i Europa ger det sålunda en högst trolig förklaring till Eisenhoweradministrationens offensivare retorik vilken pågick under hela 1953 (Ruane 2001: 45).

Mina hypoteser angående både demokrater och republikaner stärks utifrån en jämförelse av de båda undersökta kongresserna. Den demokratiska kongressen försökte uppmuntra ökat samarbete inom både Europa och NATO genom dessa bidragsprogram medan den nästkommande kongressen gjorde sitt bästa för att försöka göra hälften av detta bidrag beroende av hur EDC utvecklades.

5 ESFP

Medan planerna på EDC aldrig kom att förverkligas har Europeisk Säkerhetspolitik (ESFP) i högsta grad blivit verklighet. Skillnaderna mellan de båda projekten är påtagliga, inte minst med avseende på USA:s roll. Medan USA i relation till EDC var högst involverad i utvecklingen har ESFP främst varit en angelägenhet inom den Europeiska Unionen. USA:s inställning till ESFP har givetvis varit viktig och delvis vägledande för hur EU-medlemmarna väljer att utveckla sin gemensamma politik. Stanley Sloan (2001: 19) går så långt att han beskriver USA:s roll som en osynlig deltagare på de EU-möten där ESFP utvecklats. Historiskt sett har Storbritannien varit USA:s mest pålitliga allierade i Europa och man har pratat om ett ”speciellt förhållande” länderna emellan. Det är också genom Storbritannien som USA i största utsträckning kan påverka den gemensamma europeiska försvars- och säkerhetspolitiken. Enligt Jon Roper (2006: 90) så har USA mer eller mindre en informell plats vid EU-förhandlingarna tack vare den nära relationen till Storbritannien. Detta var även en viktig anledning till att mötet i St. Målo 1998 skapade starka reaktioner i USA, då Tony Blair blev en drivande kraft bakom vad Clintonadministrationen uppfattade som ett hot mot NATO:s primära ställning.

ESFP växte fram som en fördjupning av den Gemensamma Utrikes- och Säkerhetspolitiken (GUSP). Båda dessa försvarssamarbeten bygger på mellanstatligt beslutsfattade vilket i princip innebär att det krävs enhällighet mellan länderna för att beslut ska kunna fattas. Detta är en tydlig skillnad från EDC som var tänkt att byggas på federalism (Lundestad 2003: 260). Kritikerna menar att den mellanstatliga karaktären i ESFP är en anledning till varför den är ineffektiv och också en viktig anledning till varför bland annat den nuvarande Bushadministrationen inte alltid har tagit försvarssamarbetet på allvar. Sedan den första fredsinsatsen i Bosnien-Hercegovina 2003 har dock sammanlagt 19 operationer utförts (www.utrikesbloggen.se). I det transatlantiska förhållandet har det framför allt varit relationen mellan ESFP och NATO som har diskuterats. USA har haft svårt att bestämma sig för huruvida ESFP kompletterar eller konkurrerar med NATO:s nuvarande särställning inom försvars- och säkerhetssamarbetet (Larrabee 2006: 171). USA har haft som vana att kritisera Europa för att deras militära kapacitet varit alltför svag (se exempelvis Kagan 2003). Som vi har sett förekom sådan kritik redan under 50-talets EDC-projekt. Den amerikanska inställningen hos både Clinton- och Bushadministrationen har sålunda i allmänhet varit välkommande till ett starkare och bättre utvecklat europeiskt försvar genom ESFP, men under förutsättning att det inte konkurrerar med NATO och sålunda USA:s intressen. Trots att den allmänna inställningen varit likartad hos de två senaste presidentadministrationerna finns det väsentliga skillnader.

5.1 Clintons presidentskap 1998-2000

Bill Clinton hade under hela 90-talet sett sig själv som en mer europavänlig amerikansk president än sina föregångare. Förutom att han var positivt inställd till EMU var han dessutom vänligt inställd till de europeiska intentionerna att utveckla GUSP. Clinton välkomnade också starkt en östutvidgning av EU i ett tal i Bryssel 1994 och förespråkade sålunda både en breddning och fördjupning av det europeiska samarbetet (Lundestad 2003: 257). Enligt Lundestad (2003: 258) öppnade Clintonadministrationen för större frihet för Europa att definiera sin egna utrikespolitiska hållning än vad som hade varit fallet under George H. Bush. Clinton var dock tydlig med att poängtera NATO:s företräde när det gällde säkerhetspolitiska frågor och skulle sålunda fortsatt vara den främsta organisationen för militärt samarbete i Europa. Om Clintonadministrationen hade varit positivt inställd till GUSP så ändrades reaktionen till en mer tveksam hållning när det gällde de första planerna på att utveckla en gemensam försvars- och säkerhetsgemenskap inom EU (Lundestad 2003: 261).

5.1.1 St. Målo och tre D

1998 reagerade Clintonadministrationen tämligen negativt då förhandlingar mellan Storbritannien och Frankrike ägde rum i St. Målo i Frankrike om vad som så småningom skulle utvecklas till ESFP. Mötet resulterade i att president Jacques Chirac och premiärminister Tony Blair gick ut i ett gemensamt uttalande där man konstaterade att EU ”måste skaffa sig en självständig försvarskapacitet, uppbackad av en trovärdig militär styrka, förmågan att bestämma sig för att använda den, och beredskapen för att så göra...[vilket kräver] stärkta väpnade styrkor som kan reagera snabbt i förhållande till de nya riskerna” (Lundestad 2003: 260). Uttalandet innebar en dramatisk scenförändring i det transatlantiska förhållandet. Framför allt utgjorde det brittiska deltagandet en milstolpe i det ”särskilda förhållandet” mellan USA och Storbritannien; Downing Street hade sedan det andra världskrigets slut undvikit att göra någonting som riskerade att försämra försvarsalliansen med USA. Enligt Lundestad (*ibid*: 260) var förändringen i själva verket mindre än man kunde tro; i deklARATIONEN refererade man till ”våra respektive skyldigheter mot NATO”.

Några dagar efter förhandlingarna i St. Målo uppmärksammade administrationens utrikesminister Madeleine Albright européerna på hennes farhågor angående det annalkande europeiska försvarssamarbetet, vilka framför allt gällde NATO:s särställning. De amerikanska farhågorna har sammanfattats med tre D⁴. För det första fick det europeiska försvarsprojektet inte duplicera nuvarande NATO-tillgångar, för det andra fick det inte distansera sig från NATO

⁴ Eng. 3 D's – Dublication, Decoupling and Discrimination.

och för det tredje fick ingen diskriminering mot NATO-länder som inte är EU-medlemmar ske (Sloan 2000: 16).

Intressant är att dessa tre D faktiskt härstammade från George H. Bushs reservationer mot den fransk-tyska utvecklingen av EURKORPS. Detta faktum talar emot min hypotes om att det skulle finnas någon partipolitisk prägel på Clintonadministrationens politik i det här fallet. Precis samma invändningar hade använts av både demokrater och republikaner. Vid samma tillfälle framhöll dock även Albright att man gav sitt stöd åt ESFI⁵ så länge det utvecklades i nära relation till NATO.

Clintonadministrationens officiella politik var precis som min hypotes förutsäger att demokrater är mer inriktade på att upprätthålla de internationella institutioner som fanns. Man oroade sig markant för att ESFP skulle bli en farlig utmanare till NATO på den europeiska kontinenten. Clintonadministrationen såg även med missnöje på utvecklingen under EU-toppmötet i Köln i juni 1999 vilket också berodde på hotet mot den transatlantiska försvarsalliansen. Man ansåg efter toppmötet i den tyska staden att NATO-länderna inom EU hade brutit sitt löfte mot NATO i och med de överenskommelser som hade gjorts angående ESFI:s anslutning inom NATO tidigare under våren (Hunter 2002: 57). Framför allt tyckte man att EU-medlemmarna enats om ett alltför autonomt ESFP i förhållande till NATO. NATO skulle ha företräde till att säga nej innan det skulle komma på tal att användningen av ESFP kunde bli aktuell. Clintonadministrationens vurm för NATO var givetvis inte bara ett uttryck för att värna om internationella institutioner. I och med USA:s överlägsna kapacitet fungerar NATO även som ett verktyg för USA att upprätthålla sin maktposition. Den hastiga reaktionen efter St. Målo visar att man särskilt värnade om relationen till Storbritannien, vilken är kritisk för att USA ska kunna upprätthålla sitt starka inflytande över den europeiska politiken. För att kunna utvärdera om Clintons politik ter sig ha en särskild demokratisk prägel krävs en jämförelse med George W. Bushs politik (se 5.3).

5.1.2 Reaktionen i Kongressen

Det omtalade utspelet i St. Målo i kombination med EU-toppmötet i Köln 1999 renderade också i reaktioner från den republikanskdominerade kongressen. Både Representanthuset och Senaten drev igenom resolutioner angående det transatlantiska samarbetet i slutet av 1999 vilka hade fokus på ESFI. Båda resolutionerna varnade för att det europeiska försvarsprojektet skulle kunna försvaga NATO men framhöll samtidigt behovet av förbättrad europeisk militärkapacitet (Sloan 2000: 1). De resolutioner som fattades och de diskussioner som fördes i de två kongresskamrarna med inriktning på ESFP belyser hur

⁵ Europeisk Säkerhets- och försvarsidentitet. En beteckning som använts för att beteckna en europeisk undergren inom NATO vilket man hade bestämt formerna för i Berlin 1996. Termen har använts för detta projekt men har även ibland felaktigt blandats ihop med ESFF (Sloan 2000:23).

inställningen till utrikespolitiska frågor knappast behöver vara indelat efter partitillhörighet. Sloan (2000: 21) påpekar trots detta att partifärg tenderar att bli viktigare vid slutet av en mandatperiod generellt sett och så var det i synnerhet med Clintons andra mandatperiod. Clintons utrikes- och försvarspolitik avskyddes av många invalda republikanska representanter och senatorer i sådan mån att man var skeptisk till den oberoende av dess innehåll (*ibid*: 21).

I ett sådant här läge finns det uppenbarligen starka skäl att anta att partipolitiken inte värjer sig från att politisera utrikespolitiska frågor; snarare tvärtom, precis som teoriavsnittet gör gällande. Skulle det dock vara så att oppositionen väljer att bestrida den sittande administrationens politik oberoende av dess innehåll blir det samtidigt svårt att visa på någon egentlig enhetlig partipolitisk linje i förhållande till utrikespolitiken. Låt oss undersöka vår empiri för att se om det är så det ligger till.

Representanhusets resolution, som antogs med siffrorna 278-133, välkomnade de ansträngningar som gjordes inom EU för att stärka den militära kapaciteten inom NATO-alliansen; det viktigaste vid utvecklingen av ESFP var sålunda att det kompletterade, men inte duplicerade, NATO:s befintliga kapacitet (Sloan 2000: 28). Resolutionens initiativtagare var Douglas Breutner⁶ som i diskussionerna före omröstningen hade ansett att det inte fanns något behov för en separat europeisk försvarsinstitution, varken inom eller utanför NATO:s ramverk. Breutner menade att både duplicering och distansering mot NATO var överhängande hot om Europa skulle lyckas upprätta en egen försvarsgren, dessutom ansåg han att denna militärgren skulle bli svag med tanke på de ringa försvarsbudgetarna i Europa. Hans kritik var sålunda starkare än vad den slutliga resolutionen gjorde gällande och även starkare än den sittande administrationens. Breutner utgör ett bevis på att det bland de republikanska representanterna fanns de som förordade en mer konfronterande linje emot européerna i fråga om ESFP och på så sätt också riskerade större konflikter.

Den starkaste oppositionen mot resolutionen kom även det från en republikansk representant, Dana Rohrabacher⁷. Rohrbachers invändningar berörde inte ESFP utan var riktade mot det starka stödet som resolutionen gav åt NATO (*ibid*: 29). Rohrbacher ansåg inte att NATO fyllde någon funktion efter det kalla krigets slut och ansåg att de 10-20 miljarder dollar som spenderades på NATO borde investeras i ett missilförsvar, alltså ett synnerligen realistiskt perspektiv och varm för unilaterism.

Rohrbachers inställning mot NATO stärker min hypotes angående republikaner, åtminstone i de mest konservativa leden. Något som försvagar min hypotes angående både demokraters och republikaners utrikespolitik är att oppositionen knappast var enhetlig då den innehöll representanter från republikanerna såväl som demokraterna. Det som i störst utsträckning förenade oppositionen var att

⁶ Republikan från Nebraska. Ordförande i underkommittén 'Europafrågor' i Representanhusets kommitté för internationella Relationer och president för NATO:s parlamentsförsamling.

⁷ Republikan (konservativ) från Kalifornien sittandes i representanhuset. Skrev tal åt president Ronald Reagan under det kalla kriget och var då en av NATO:s största förespråkare.

deras opposition i de flesta fall inte grundades på ESFP-frågan, vilket Rohrbachers motivering är ett gott exempel på. Även majoriteten som var för resolutionen utgjordes av representanter från båda partierna, också det något som talar emot hypotesen om de båda partiernas inställning till de europeiska försvarsprojekten.

Senaten åstadkom en resolution som hade fler konkreta invändningar och mer spetsiga formuleringar mot ESFP än vad både administrationens och representanthuset hade haft. Resolutionen påpekade till exempel att ESFP enbart skulle åta sig uppgifter som NATO hade valt att inte bry sig om. Även om resolutionen var enhällig och sålunda innefattade senatorer från båda partier så visar den på samma tendenser som vi såg i representanthuset, nämligen att demokraterna var mildare i sina krav på ESFP. Tecken på att demokraterna värnade om en mindre uppmanande retorik i förhållande till ESFP bevisas också med att den demokratiska senatören Carl Levin⁸ lyckades att ändra framtoningen på resolutionen så att den inte längre framställde USA som den part vilken dikterade villkoren för EU eller att EU på något sätt var underlydande NATO. Dessutom uttalade en av de demokratiska senatorerna, Joseph Biden⁹, att han trodde att ESFI skulle kunna, om det utvecklades i enlighet med NATO, främja USA:s intressen eftersom det skulle vara ett värdefullt verktyg för att stärka det militära bidraget till NATO (Sloan 2000: 30).

Sammantaget försvagas mina hypoteser om partiernas inställning till försvarsprojekten av både Representanhusets och Senatens omröstningsresultat i och med att de splittrar de båda partierna. Det är dock tydligt att mina hypoteser stärks av enskilda senatorers uttalanden och ställningstagande. Det ligger nära till hands att anta att det finns en mittfära mellan de båda partierna som har förhållandevis likartad syn på utrikespolitiken, medan våra antagna partiskillnader gör sig gällande på vänster- respektive högerflanken i de båda partierna. Det är svårt att hitta indikationer på att kongressens politik påverkade presidnetadministrationen i den utsträckning som den gjorde under utvecklingen av EDC. Trots att kongressen var mer kritiskt inriktad mot ESFP än administrationen hade varit så försökte man ändå återgå till ett bättre förhållande till EU. Anledningen till detta kan bero på att kongressen givetvis inte hade samma möjlighet att hota med att dra in något bistånd i förhållande till ESFP som man hade i förhållande till européerna på 50-talet.

5.1.3 Återgång till positivare EU-retorik

Administrationen gjorde under slutet av 1999 ansträngningar för att ändra den negativa inställning man hade utvecklat i förhållande till EFSP. Vice utrikesminister Strobe Tolbott spelade en viktig roll i förhållandet till ESFP under Clintonadministrationens sista år vid makten. EU-toppmötet i Helsingfors i

⁸ Demokrat (liberal) från Michigan. En av senatens ledande försvarsexperter.

⁹ Demokrat från Delaware.

december 1999 kom att lugna Clintonadministrationens värsta farhågor för hur ESFP-projektet skulle utvecklas. Men redan innan dess, på ett möte i London i oktober samma år, uttryckte Tolbott en önskan om att återgå till en mer positiv inställning till ESFP. Tolbott diskuterade den viktiga skillnaden mellan ESFI och ESFP. Han poängterade att ESFI hade inletts som en del av NATO och det var så administrationen ville att det skulle förbli; administrationens farhågor var för en utveckling där ESFI förvandlades till ESFP och växte ut ur, och så småningom konkurrerade med NATO. Tolbott uppmuntrade fortsatt utveckling av ESFI/ESFP i enlighet med vad som hade bestämts på NATO-toppmötet i Berlin 1996 (Sloan 2000: 24). EU-toppmötet i Helsingfors uppfattades av Clintonadministrationen som att ESFP hade återgått till en linje som stämde överens med vad som hade bestämts i enlighet med NATO tidigare samma år och Helsingfors uppfattades som flera steg i rätt riktning för att hitta en jämvikt mellan ESFP och NATO, som USA kunde gå med på (Sloan 2000: 25; Giegrich et al 2006: 390).

Trots den negativa och tillrättavisande retoriken i förhållande till EU och ESFP under 1998 och början av 1999 uppvisade Clintonadministrationen ändå en inställning till att försöka reda ut och påverka situationen genom att åka till Europa och på ett tydligt sätt markera hur man ville och på vilket sätt man inte ville att ESFP skulle utvecklas.

5.2 Bushs presidentskap 2001-2007

Enligt Giegrich et al (2006: 391) förde George W. Bush under sina första år vid makten förde en mer lågmäld politik i förhållande till ESFP än vad Bill Clinton hade gjort under sin mandatperiod. Många analytiker har tolkat Bushs ickepolitik som att hans administration var mer positivt inställd till ESFP. Stephen Larrabee (2006: 175) pekar dock på raka motsatsen; han menar att Bushs första år vid makten i allmänhet var mer skeptiska till den Europeiska integrationen och i synnerhet till fortsatt utveckling av försvars- och säkerhetspolitiken. Det är dock troligt att Larrabee syftar på en sammantagen bild av de första tre åren av Bushs tid vid makten. Framför allt skulle 2003 visa sig vara ett upprivande år för de transatlantiska relationerna.

Även om ESFP hade genomgått en snabb utveckling som försvars- och säkerhetsinstitution sedan starten så hade den vid Bushs tillträde i början av 2001 fortfarande inte utrustats med någon självständig handlingsförmåga för att exempelvis skicka trupper utanför Europa. Men det faktum att ESFP var beskaffad med en förmåga att fatta självständiga militära beslut medförde ett visst hot mot NATO:s överhöghet. Det fanns i praktiken en potentiell risk för oklarhet om vilken institution som skulle utföra vad i händelse av internationell krishantering (Hunter 2002: 118).

5.2.1 Smekmånader

Tidiga indikationer på Bushadministrationens politik uppenbarades när utrikesminister Donald Rumsfeld deltog i den årliga konferensen för europeisk säkerhetspolitik i München i februari 2001. För det första indikerade Rumsfeld att han hade för dåliga kunskaper om ESFI för att kunna uttala sig i detalj. De synpunkter som utrikesministern hade speglade i stort de som den tidigare Clintonadministrationen hade uttryckt. Rumsfeld ansåg att NATO fortsatt måste vara kärnan i det transatlantiska försvarssamarbetet för att bibehålla det historiskt goda relationen. Det uttrycktes också en önskan om att NATO-länderna skulle öka sin militärbudget för att stärka NATO:s kapacitet (ibid: 119).

Det första uttalandet angående ESFP från president Bush visade även det att den nya administrationen delade Clintons invändningar mot Europeiska säkerhetspolitiken men med en något positivare retorik. Det är alltså ett genomgående drag för de presidentadministrationer vi har undersökt att de tar över samma Europapolitik som den förra administrationen hade fört. Ett faktum som talar emot vår grundhypotes att olika partier resulterar i skiljda utrikespolitiska doktriner. I ett gemensamt uttalande tillsammans med Tony Blair deklarerade Bush att USA såg NATO som den fortsatta grundpelaren för transatlantisk säkerhet men samtidigt välkomnade man ESFP:s utveckling. ”Ett starkare och bättre utrustad Europa skulle bli en bättre partner till USA när det gäller att hantera kriser som hotar den transatlantiska gemenskapen” (Vita Huset 20010223a). På den gemensamma presskonferensen efter utlåtandet tycktes Bush antingen ha blivit felaktigt informerad av Blair angående ESFP eller sagt fel. Dels hävdade han att Blair hade ”lovat honom att det europeiska försvaret på intet sätt hotade att underminera NATO” eftersom det dels skulle ”utvecklas en gemensam insatsstyrka” men också att ”planeringen skulle ske inom NATO” (Vita Huset 20010223b). Ingen av dessa två försäkringar har det funnits någon överenskommelse om. Dessutom hävdade Blair å sin sida att ”ESFP enbart skulle åta sig sådana insatser var NATO som helhet hade beslutat att inte engagera sig i”. Detta var ett påstående som Frankrike och flera andra EU-medlemmar skulle vända sig mot, vilket man i teorin hade gjort under EU-toppmötet i Helsingfors i december 1999 och som man i praktiken också gjorde i och med operation *Artemis* 2003 (Larrabee 2006: 175) Utöver detta påpekade Blair felaktigt att ESFP-styrkor skall vara ”begränsade till fredsbevarande och humanitära uppgifter” (Vita huset 20010223b). Dessa uttalandet visar på att det fanns en dålig kommunikation över Atlanten angående ESFP. Vad som gjorde det svårare för Bushadministrationen att få en samlad bild av ESFP-projektet berodde dels på att de olika europeiska staterna hade olika visioner angående projektet men också beroende på att dess ständiga utveckling genom förhandlingar de europeiska länderna emellan. Tony Blairs inställning till ESFP:s roll i förhållande till NATO och vilka uppgifter ESFP:s kan åta sig korrelerade dåligt med andra EU-länders uppfattning.

Kunde det vara dålig information om ESFP och ett allmänt ointresse som förklarade Bushadministrationens något positivare inställning under första året av hans mandatperiod? Som vi sett bör detta vara en del av förklaringen. Vad det

gäller inrikespolitiska förklaringar tycks den rådande litteraturen peka på några sådana. Terroristattackerna den 11 september 2001 bidrog troligtvis att Bushadministrationen visade mindre intresse för ESFP under en period.

5.2.2 Irakkris, Chokladmöte och Operation Artemis

Under 2003 orsakade ett antal händelser att Bushadministrationens inställning till ESFP blev betydligt frostigare. Speciellt blev relationen till Frankrike sämre. Redan i samband med den amerikanska invasionen av Irak i mars tolkades Tysklands och Frankrikes uttryckliga skepsis och avståndstagande mot kriget som ett försök att underminera NATO för att i förlängningen bromsa det amerikanska inflytandet över Europa. Man misstänkte att ESFP skulle kunna utvecklas till ett franskt verktyg för att försvaga NATO:s ställning (Giegerich et al 2006: 392). Att Frankrike i större utsträckning än Tyskland misstänktes för att försöka bromsa det amerikanska inflytandet i Europa berodde på dess historia där gaullistiska och antiamerikanska strömningar hade varit periodvis rådande och NATO inte alltid hade varit självklara allierade.

Dessa farhågor stärktes ytterligare en månad efter Irakinvasionen i och med det så kallade ”det lilla chokladmötet”. På detta möte föreslog Frankrike, Tyskland, Belgien och Luxemburg tillsammans att EU borde upprätta en självständig planeringsenhet utanför Bryssel i Tervuren (Larrabee 2006: 172). Förslaget tolkades av Bushadministrationen som ett stort steg bort från Berlin Plusöverenskommelsen men också som att EU hade brutit mot imperativet om att duplicering mellan ESFP och NATO inte fick ske. Reaktionen i USA blev också väldigt negativ (Giegerich et al 2006: 391). Tervurenförslaget stod dessutom i strid med den försäkran som Blair hade gett Bush 2001 om att ESFP-planeringen skulle ske innanför NATO:s ramverk. Den häftiga amerikanska protesten ledde slutligen till en kompromiss mellan EU och USA. Kompromissen innebar att EU:s planeringsenhet skulle placeras vid SHAPE:s¹⁰ högkvarter i Mons men USA:s gav dessutom motsträvigt klartecken för en mindre planeringsenhet vid EU:s militärstab (EUMS¹¹). Denna planeringsenhet har legat bakom utvecklingen av ESFP:s ”battle groups” som i stor utsträckning har förbättrat EU:s möjligheter att utföra uppdrag utanför den egna kontinenten (Larrabee 2006: 174)

Den franskledda ESFP-insatsen i Kongo, operation *Artemis*, som pågick mellan juni och september samma år bidrog till att ytterligare förstärka farhågorna i Bushadministrationen 2003. Den starkaste invändningen mot *Artemis* var att den var skött utan ”Berlin Plusöverenskommelsen”, vilken hade gjort det möjligt för EU att använda sig av NATO:s utrustning i insatsen (Giegerich et al 2006: 393). Även om USA troligtvis inte var intresserade av att involvera NATO i insatsen så irriterade sig tjänstemän både från USA och NATO över att man inte blev konsulterad i någon större utsträckning (Larrabee 2006: 175). Politiker i

¹⁰ *Supreme Headquarters Allied Powers Europe*. Högkvarteret för NATO:s Europakommando.

¹¹ EU's military staff.

Bushadministrationen antog att *Artemis* var en insats vars syfte vara att bevisa att EU kunde åstadkomma en militär insats på en avlägsen plats på egen hand, utan att begära amerikansk assistans. Att det var Frankrike som ledde insatsen spädde på misstankarna. Dessa misstankar om att Frankrike ville utveckla ESFP är högst troligt ett resultat av den republikanska ideologin som framför allt i högerkanten genomsyras av en större oro för att EU ska utveckla en motvikt mot den amerikanska dominansen, en tolkning i realistisk anda. ESFP-insatsen i Kongo tycktes vid en första anblick vara ett bevis för att Europa utvecklades i den riktning som både Bushadministrationen hade efterlyst, nämligen att stärka den militära kapaciteten och på så sätt bidra till den transatlantiska säkerheten. Synen på EU i allmänhet och Frankrike i synnerhet färgades av realistiska ideologin. Även i kongressen fanns en bred skepsis mot det franska uppträdandet inför Irakkriget 2003. Den republikanska representanthusledamoten Douglas Breutner, som traditionellt hade sett Frankrike som en stark och lojal allierad, hade även han börjat ifrågasätta Frankrikes syften (Breutner – Lis 2003: 148). Breutners åsikt att USA borde säga upp bekantskapen med Frankrike var enligt honom själv allmänt rådande i kongressen.

Breutners menar att kongressens stöd till ESFP skulle vara avhängigt hur samarbetet mellan NATO och ESFP fungerade (*ibid*: 159). För att få kongressens stöd skulle ESFP samarbeta nära med NATO och dessutom enbart ägna sig åt krishantering i de situationer då NATO hade valt att inte ingripa. Breutners inställning tycks sålunda spegla Bushadministrationens åsikter mycket väl. Breutner ser dock på tillförsikt på de planer som fanns på att upprätta ”Rapid Reaction Force”. Denna styrka, som kunde innehålla upp till 60 000 soldater, ansåg Breutner skulle vara en utmärkt ersättning för de fredsbevarande NATO-styrkor som 2003 befann sig på Balkan (*ibid*: 159). Breutners åsikter om försvarsprojektet tycks vara helt överensstämmande med min hypotes om att republikaner ser ESFP som en avlastning för USA:s militära insatser i Europa.

5.2.3 Republikansk helomvändning

Efter den amerikanska oron över operation *Artemis* gjordes ansträngningar för att samarbetet och överensstämelsen mellan NATO och EU skulle bli bättre. Detta hindrade dock inte att det så sent som 2005 och framåt uppstod tvister mellan USA och EU angående en eventuell insats i Darfur i Sudan. Medan USA såg Darfurkrisen som ett ypperligt tillfälle för NATO att visa framfötterna ansåg Frankrike av samma skäl att det var ett utmärkt tillfälle för ESFP att göra en insats. Resultatet av det hela blev att två luftbroar upprättades, vilket talar för att det fanns fortsatta brister i kommunikationen mellan NATO och ESFP (Larrabee 2006: 175). Bushadministrationens förhållande till två av de viktigaste EU-länderna, Frankrike och Tyskland, förbättrades betänkligt sedan båda länderna bytte ledare 2005 respektive 2007. Som förste president någonsin besökte Bush EU-institutionerna 2005 och framhöll tydligt att han stod bakom ett starkt EU. Talet och besöket utgjorde en tydlig vändning i Bushs inställning till EU (*ibid*:

182). Även i kongressen verkade stödet öka bland republikanerna under denna period, Exempelvis välkomnade John McCain¹² i april 2006 ett ”starkt och självständigt Europa, ett Europa som tar sig an ett stort ansvar globalt” (*ibid*: 182).

5.3 Avslutande jämförelse

I detta kapitel av uppsatsen ämnar jag att jämföra politiken *mellan* Clinton- och Bushadministrationerna.

Både Clinton- och Bushadministrationerna har uppenbarligen haft bestämda invändningar mot det Europeiska försvarsprojektet och det viktigaste målet i förhållande till ESFP har för de båda varit att bevara NATO:s ställning som den viktigaste institutionen för försvar och säkerhet i Europa. Det finns ett par tydliga skillnader mellan de båda administrationerna också. Clintonadministrationen var betydligt mer delaktig i utvecklingen av den europeiska integrationen och ESFP (Giegerich et al 2006: 395). Precis som min hypotes angående demokratiska administrationer förutsäger präglades Clintontiden av större fokus på att stärka de institutionella banden mellan USA och Europa. Både administrationerna värnade som sagt om NATO:s starka ställning, men Clinton var involverad i att aktivt försöka mot öka band *mellan* NATO och ESFP (*ibid*: 395). Clintons delaktighet visar på en större förståelse för hur den europeiska integrationen fungerar. EDC-projektet var ett utmärkt exempel på att det krävs små steg och ständig förhandling för att blidka alla de inblandade europeiska staterna. Bushadministrationen har generellt varit mindre involverad i den europeiska integrationen än vad Clinton har varit.

Med undantag för att Bushadministrationen inledde och avslutade sin mandatperiod med en positiv inställning till ESFP och EU så blir den generella bilden att han i mindre utsträckning än Clintonadministrationen värnade om ett gott samarbete med de europeiska allierade. Detta baserar jag på att Bushadministrationen förde en mer misstänksam och konfronterande politik i förhållande till ESFP än vad Clintons administration gjorde vid de tillfällen som man inte var bekväm med ESFP:s utveckling. Speciellt misstänksam var Bushadministrationen efter Irakinvasionen 2003, vilket delvis kan förklaras med Frankrikes och Tysklands attityd i förhållande till USA vid detta tillfälle.

¹² Republikan från Arizona.

6 Resultat och Slutsats

Resultaten nedan är en sammanfattning av min empiriska undersökning. De bevis som står inom parantes anses svaga och bör inte räknas in i resultatet.

Stämmer hypotesen att demokrater relativt sett värnar mer om transatlantiska institutioner och samarbete än republikaner, och såhunda är mer måna om att upprätta och behålla en god relation till européerna?

Det som talar för hypotesen:

- Att Clinton och Bush förde olika politik.
- Clinton förde mildare politik än republikansk kongress
- ”Den stora debatten” under Truman
- Kongressens politik under Eisenhower jämfört med Truman
- (Senatorerna Levin & Biden i samband med resolution)

Det som talar mot hypotesen:

- Kongressens politik under Truman avvek
- Att Truman och Eisenhower förde samma politik
- (Att Clintonadministrationen, samma 3 D:n som George H. Bush)
- (De båda resolutionerna under Clinton, splittrade partier)

Stämmer hypotesen att republikaner relativt sett värnar mindre om transatlantiska institutioner och samarbete och dessutom ser de europeiska försvarsprojekten som viktiga för att begränsa USA:s militära belastning?

Det som talar för hypotesen:

- Att Clinton och Bush förde olika politik
- ”Den stora debatten” under Truman
- Kongressens politik under Eisenhower jämfört med Truman
- Den starka resolutionen i Representanthuset under Truman
- (Breutner och Rohrbacher i kongressen under Clinton)
- (Breutner i kongressen under Bush)

Det som talar mot hypotesen:

- Att Truman och Eisenhower förde samma politik
- Kongressen under Eisenhower avvek, bl. a. Richardsförslaget
- Bushs tidiga och sena år vid makten

Ingen av hypoteserna har uppenbarligen tillräckligt starkt stöd för att de ska anses som bevisade, även om det finns en liten positiv övervikt för båda. Samtliga starka negativa bevis beror på att presidentadministrationerna har avvikit från sitt förväntade mönster. Antingen som Truman och Eisenhower vilka förde samma

politik trots olika partitillhörighet, eller genom att administration och kongress förde olika politik trots samma partitillhörighet, vilket hände under både Truman och Eisenhower. Vad som kunde önskas för att göra resultaten bredare är att jämföra Bushadministrationens politik med de samtida kongresserna. Dessvärre har mitt material inte omfattat sådana uppgifter.

Stämmer hypotesen att det fanns en större konsensus i partipolitiken i förhållande till EDC än till EFSP, på så sätt att Truman och Eisenhowers politik är mera samstämmig än vad Bushs och Clintons är?

Eftersom jag ovan slagit fast att det fanns viktiga skillnader mellan Clintonadministrationen och Bushadministrationen (se 5.3) och att jag tidigare konstaterat att Trumanadministrationen och Eisenhoweradministrationen uppvisade mer likheter inbördes än vad de gjorde i förhållande till sina respektive kongresser (se 4.3) tycks man sålunda kunna dra slutsatsen att hypotesen, med vissa reservationer stämmer. Det finns trots allt vissa likheter mellan Bushadministrationen och Clintonadministrationen. Framför allt höll båda benhårt fast vid NATO:s primära ställning. Samtidigt kan der konstateras att samtliga administrationer och nästan samtliga kongressledamöter som undersökts på har förespråkade NATO som den främsta organisationen för säkerhet och försvar i Europa.

Det tycks finnas ett samband mellan resultaten från prövningen av mina båda hypoteser. Anledningen till att det inte framträder någon enhetlig bild av demokraters respektive republikaners utrikespolitik kan mycket väl bero på den konsensuspolitik som var rådande mellan de båda undersökta administrationerna på 50-talet. Eftersom dessa administrationer i större utsträckning än de senaste lyckades forma sin politik i förhållande till den internationella kontexten faller det sig naturligt att de båda partiernas utrikespolitik inte framstår som enhetlig. Om man bortser från dessa båda presidentadministrationernas politik talar de partipolitiska uttrycken i kongressen för att det faktiskt fanns starka tendenser som understödde mina hypoteser i även samband med EDC-projektet. Utifrån detta har jag visat att min första hypotes stämmer tämligen bra under förutsättning att partipolitiken har betydelse även på presidentadministrationernas förda utrikespolitik. Detta skulle sålunda tala för att mina hypoteser bör vara rådande i amerikansk utrikespolitik nu och framöver, i den mån den nuvarande internationella kontexten håller sig konstant. Vid ökat externt internationellt hot är det möjligt att de båda partierna återgår till en konsensuspolitik, liknande den som fanns på 50-talet.

7 Referenser

7.1 Primärmaterial

Acheson, Dean, 1969. *Present at the Creation – My Years in the State Department*. New York: W. W. Norton & Company, Inc.

<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/02/print/20010226.html>

Vita Huset, 2001-02-23a. *Joint Statement by President George W. Bush and Prime Minister Tony Blair*.

Nerladdad 2007-12-27

<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/02/print/20010226-1.html>

Vita Huset, 2001-02-23b. *Remarks by the President and Prime Minister Blair in Joint Press Conference*.

Nerladdad 2007-12-27

7.2 Sekundärmaterial

Bereuter, Doug – Lis, John, 2003. 'Broadening the Transatlantic Relationship' s. 147-162 i *The Washington Quarterly*, vol. 27, nr 1.

Bjereld, Ulf – Demker, Marie, 2000. 'Foreign Policy as Battlefield: A study of National Interest and Party Motives' s. 17-36 i *Scandinavian Political Studies*, vol. 23, nr 1.

Cameron, Fraser, 2002. *US Foreign Policy after the Cold War – Global hegemon or reluctant sheriff?* London: Routledge.

Dockrill, Saki, 1996. *Eisenhower's New-Look National Security Policy, 1953-61*. Hampshire: MacMillan Press LTD.

Duke, Simon, 2000. *The Elusive Quest for European Security - from EDC to CFSP*. Hampshire: MacMillan Press LTD.

Fursdon, Edward, 1980. *The European Defence Community: A History*. London: MacMillan Press LTD.

Giegerich, Bastian et al, 2006. 'Towards a Strategic Partnership? The US and Russian Response to the European Security and Defence Policy' s. 385-407 i *Security Dialogue*, vol. 37, nr 3.

Harper, John L, 1994. *American Visions of Europe – Franklin D Roosevelt, George F. Kennan, and Dean G. Acheson*. New York: Cambridge University Press.

Hunter, Robert E., 2002. *The European Security and Defence Policy: NATO's Companion – or Competitor?* Santa Monica. RAND

Kagan, Robert, 2003. *Of Paradise and Power. America and Europe in the New World Order*. New York: Random House, Inc.

Kegley, Charles W. – Wittkopf, Eugene R., 1987. *American Foreign Policy – Pattern and Process*. Hampshire: MacMillan Education LTD.

Kupchan, Charles A. – Trubowitz, Peter L., 2007. 'Dead Center – The Demise of Liberal Internationalism in the United States' s. 7-44 i *International Security*, vol. 32, nr 2.

Larrabee, F. Stephen, 2006. 'The United States and the European Security and Defense Policy: Old Fears and New Approaches' i Huldts, Bo, et al (red), *European Security and Defence Policy – A European Challenge*. Vällingby: Elanders.

Lundestad, Geir, 2003. *The United States and Western Europe since 1945*. Oxford: Oxford University Press.

Lundestad, Geir, 2004. *Öst, väst, nord, syd – Huvuddrag i internationell politik efter 1945*. Lund: Studentlitteratur.

Papp, Daniel S., et al, 2005. *American Foreign Policy, History, Politics, and Policy*. New York: Pearson Education, Inc.

Ruane, Kevin, 2000. *The Rise and Fall of the European Community*. London: MacMillan Press LTD.

Sloan, Stanely R., 2000. 'The United States and European defence' s. 1-49 i *Chaillot Paper 39*.

http://www.utrikesbloggen.se/index.php?option=com_content&task=view&id=102&Itemid=27

Nerladdad 2007-12-23